

SK 12 var utan tvekan en flygvapnets trotjänare. Typen kom i tjänst som skolflygplan vid Ljungbyhed 1937. Det sista exemplaret kasserades först år 1966. Under många år efter den aktiva tjänsten inom flygvapnet fanns dessutom flera "Stieglitz" med civil registrering vid flera svenska flygklubbar, där de gjorde god nytta som skol- och bogserflygplan.

Focke-Wulf Fw 44 var den första konstruktionen som den kände tyske flygplanbyggaren Kurt Tank ritade i egenskap av teknisk chef vid Focke-Wulf Flugzeugbau G m b H. Flygplanet, som var ett tvåsitsigt enmotorigt biplan, flög första gången

vid försökscentralen (FC) och vid F5 Ljungbyhed. Redan 1936 beställdes ytterligare 14 plan från Focke Wulf i Tyskland. Dessa kunde levereras januari—juli 1937 och erhöll den svenska militära tjänstebeteckningen SK 12. Samtliga plan placerades på F5 Ljungbyhed. De tidigare levererade två planen typ P 2 ombe-tecknades till SK 12.

LICENSTILLVERKNING

Den 29 september 1936 tecknades ett kontrakt angående licenstillverkningsplan mellan flygförvaltningen och Focke-Wulf. Under juni månad år 1937 beställdes 20 plan av typen SK 12 vid dåvarande ASJA i Linköping. Villkoret för att ASJA skulle få beställningen var att leverans skulle ske lika snabbt som om planen beställts direkt i Tyskland. Trots att instrumenten var borttät en månad försenade i leveransen, klarade ASJA uppgiften och planen leverera-

En flygvapnets trotjänare

- still going strong

på sensommaren 1932. Fw 44 "Stieglitz" konstruerades egentligen på begäran från flera olika dåtida "konstflygare". Nämnas kan Gerd Achgelis, som senare företog en uppseendeväckande rundflygning i Amerika. Även Emil Kropf och Ernst Udet använde sig flitigt av Fw 44 vid avancerad flygning.

ERSÄTTARE SÖKS

År 1936 beslutade riksdagen en för den tiden kraftig utökning av det svenska flygvapnet. I samband med detta sökte flygstyrelsen (från 1 juli 1936 flygförvaltningen) en lämplig ersättare för de föräldrade skolflygplanen SK 9 (DH 60 T Moth Trainer), SK 10 (Rk 26 "Tiger-Schwalbe") och SK 11 (DH 82 "Tiger Moth").

● Ett exemplar av den tyska Fw 44 demonstrerades i Sverige och man bestämde sig snart för Fw 44 J, som exportversionen betecknades. För ytterligare utprovning beställdes två plan, som erhöll beteckningen P 2 i flygvapnet. Planen provades både

under perioden september 1937—augusti 1938.

● Även flygvapnets centrala verkstad i Västerås (CVV) anlätades för SK 12-tillverkningsplan. En första serie på tolv plan beställdes där 1939. De levererades maj—oktober 1939. En andra serie på ytterligare tolv plan beställdes 1940 och levererades november 1940—maj 1941. Den 10 februari 1942 beställdes en tredje och avslutande serie på 13 plan, vilka samtliga levererades 1943. — Ungefär samtidigt med att den första serien beställdes 1939 hos CVV, lämnades en beställning på tolv plan hos Focke Wulf i Tyskland och dessa kunde levereras mars—april 1940.

SEGLIVAD KAMRAT

Åren 1936—1942 inköptes totalt 85 flygplan av typen SK 12 till flygvapnet, varav 57 tillverkades i Sverige vid ASJA och CVV. Typen var i aktiv tjänst vid F5 Ljungbyhed som skolflygplan fram till omkring 1950, då ett stort antal överfördes till andra flottilljer för bogserings- och

sambandstjänst. SK 12 ersattes mot slutet av andra världskriget av SK 25 (Bücker Bü 181) som skolflygplan "typ 1", men det hindrade inte att "SK 12:an" levde kvar i flygutbildningen under lång tid. Samtidigt med att typen successivt kasserades inom flygvapnet i början av 50-talet, civilregistrerades ett stort antal sålunda "friställda" plan vid våra flygklubbar. Två SK 12:or fanns ända in på 60-talet, fortfarande med militär märkning, kvar vid F5 för bl a bogsering av segelflygplan. Ett av dessa plan placerades 1966 vid de flyghistoriska samlingarna i Linköping.

● Troligen skulle fortfarande flera civila SK 12:or finnas kvar om inte bristen på reservdelar till Siemensmotorer gjort det omöjligt att hålla SK 12:s motorer i flygdugligt skick. I Luft-

fartsverkets förteckning över civilregistrerade flygplan vid årsskiftet 1968/69 fanns tre Fw 44 J med registreringsnumera SE-BWO, -BWZ och -EGT, av vilka endast det sistnämnda då hade giltigt luftvärdighetsbevis.

EN BESKRIVNING

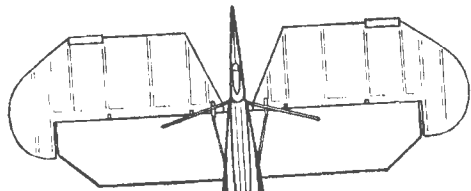
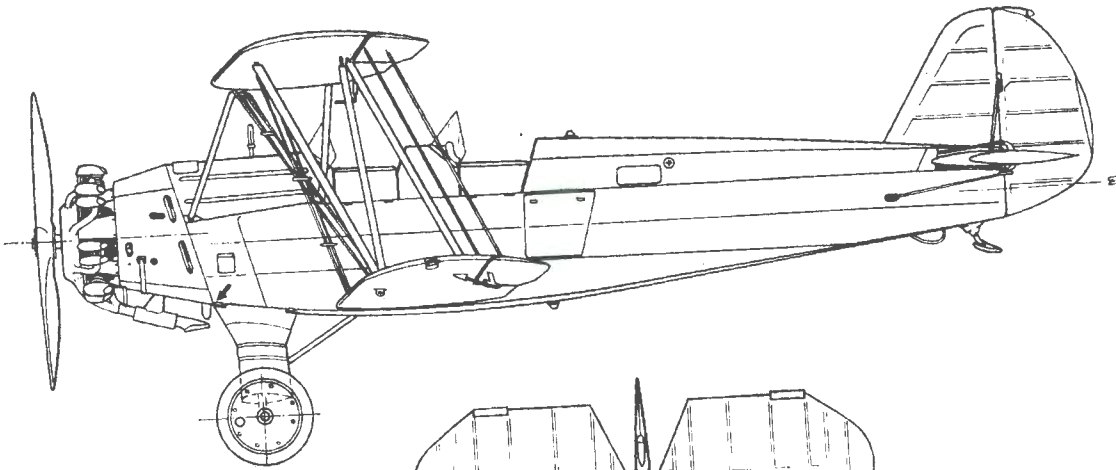
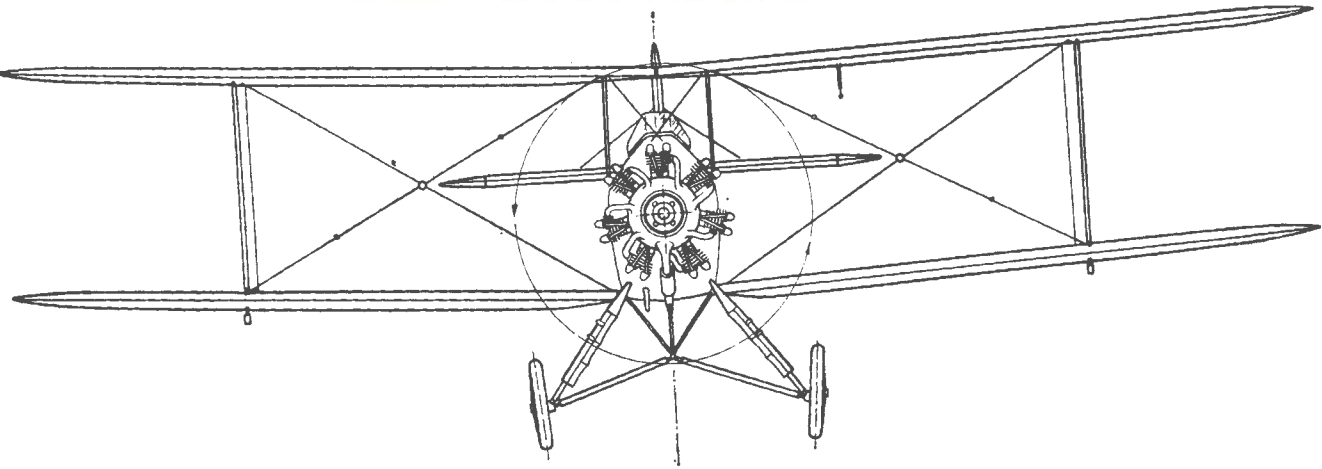
SK 12 var ett tvåsitsigt biplan med vingstöttor, typ Focke Wulf Fw 44 J med positiv staffling, utrustat med en 7-cylindrig stjärnmotor från tyska Siemens, om maximalt 150 hk. Kroppen utgjordes av en svetsad stålörskonstruktions. Vingar och stabilisator var uppbyggda av trä; fena, höjd-, sid- och skevroder av dural och stål. Flygplanet var utrustat med dubbelkommando och utrustning för flygning under mörker. Ordinarie förarplats var den bakre. ■

Bo Widfeldt

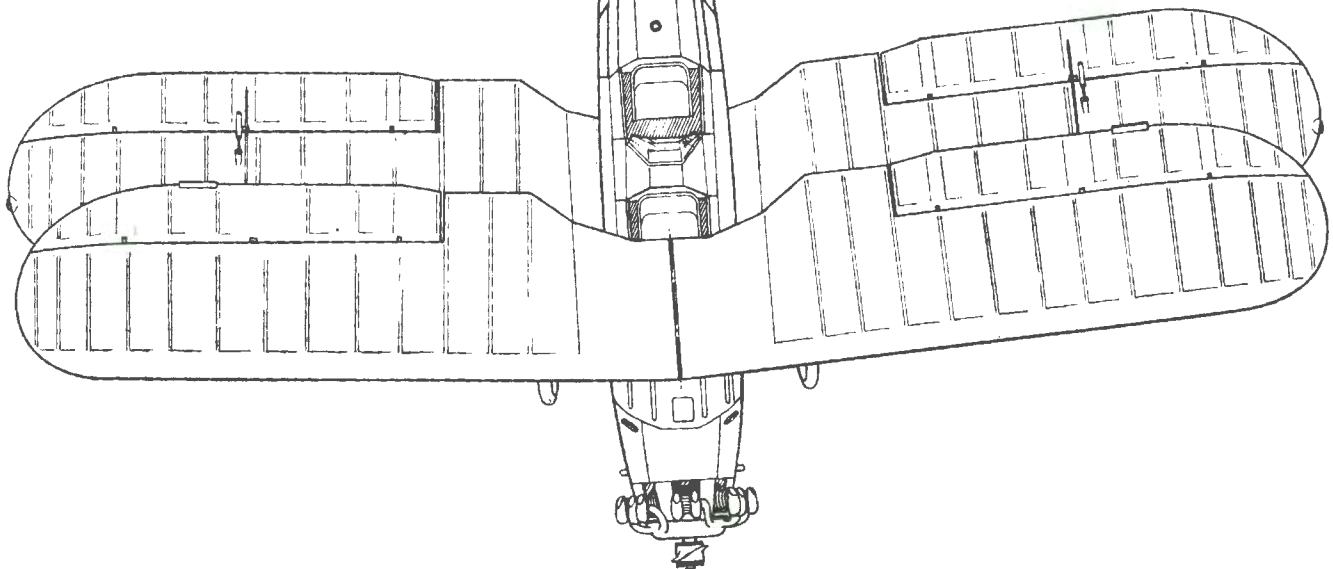
Data och prestanda:

Spännvidd:	9,01 m
Längd:	7,29 m
Höjd (flygläge):	2,83 m
Spårvidd:	1,82 m
Vingyta:	19,8 m ²
Vingbelastning vid 875 kg:	44,2 kg/m ²
Motor:	1 st Siemens Sh 14 A
Effekt:	150 hk
Propeller:	1 st valnöt, typ SK 12-7000, 1,95 m diam.
Bränsle:	135 l
Tomvikt (hjul):	585 kg
(skidor):	585 kg
Normal flygvikt:	875 kg
Högsta hastighet:	ca 170 km/tim
Stighastighet:	1.000 m/6,5 min
Topp höjd:	3.900 m

SK 12

ERHARD REBELT
OFF

Fw 44 "Stieglitz"